

Inatsisartunut ilaasortaq
Anders Olsen

§ 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 164/2025-mut akissut

Brevdato: 5-11-2025
Sagsnr. 2025 - 20838

Manna apeqqutitut tulluuttunut akissutit nassiuqqarput.

Akissuteqarnissamut Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmit ilapittuutit pissarsisoqarpoq.

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@naoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Meeqqanut akilersuutitut (A-bidrag) akiitsut annertussusaat Naalakkersuisut qanoq isumaqarfigaat?

Akissut:

Meeqqanut akilersuutit tassaapput aningaasaqarnikkut tapiissutit angajoqqaajusup meeqqamut najugaqatiginngisaminut akiliutissai. Akilersuutit aningaasartuutitut meeqqap ulluinnarni inuunerata malitsigisaasa ilaannut matussutaassapput. Taakku soorlu tassaasinnaapput nerisassat, atisat, ineqarneq, atuarfik, sunngiffik allallu nalinginnaasumik pisariaqartitat.

Meeqqap angajoqqaat akunnerminni atugaqarnerat aningaasaqarnikkulluunniit inissisimanerat apeqqutaatinnagu, naapertuuttunik aalaakkaasumillu inuunermi atugassaqarnissaata qulakkeernissaa meeqqamut akilersuutit siunertaraat. Akilersuut angajoqqaajusup aappaanut kaasarfimmiussatut "caférutissatullu" taaneqartartunut atugassaangillat, meeqqalli ataatsimut pilersorneqarneranut tunngaviusup toqqaannartumik ilaatut atugassaapput.

Angajoqqaajusup akilersuut akilinngikkaangagu, kommunip aningasat siumoortumik angajoqqaamut meeqqap najugaqarfigisaanut meeqqap aningaasaqarnikkut amikkittuunnginnissaa qulakkeerniarlugu akilersinnaavai. Tamatuma kingorna kommunip angajoqqaamut akilersuutit akiliisussaatitaasumut piumasaqaat tiguserpaa.

Meeqqanut akilersuutitut (A-bidraginut) akiitsut maanna 2025-p ukiuata affaani siullermi 407,8 mio. kr.-upput.

Meeqqanut akilersuutit akiitsut, akileraartutit tapiliussassat isiginiangikkaanni, akiitsorineqartutit annertunersaapput. Pisoqalisoorinissamut killiliussaq ukiut 20-ummat, akiitsutoqqat aamma kisitsisiniipput.

2021-p kingorna meeqqanut akilersuutitut akiitsut, akiitsunit tamanit (akileraartutit minillugit) 31 procentit 26 procentinut apparput, ataatsimullu aningaasartat sulianut 83.000-it missaannut agguarlugit, 400 mio. kr.-ni aalaakkaasumik inissisimallutik.

Meeqqanut akilersuutit ukiumoortumik procentimik aaqqiissutaasumik nalimmassarneqartarnerat pissutigalugu, tunngaviumik akiitsut qaffassimasussaagaluarpot. Taamaammatt aalaakkaasuunermik ineriartorneq kisiat isigalugu pitsaasumik takutitsisut isigineqartariaqarpoq, naak ataatsimut aningaasartat sulii annertoorujussuunerat qularutissaanngikkaluartoq.

2. Naalakkerusisut isumaqataappat meeqqanut akilersuutit kommunit aningaasaqarnerinut annertuumik oqimaarsaartitsisut?

Akissut:

Meeqqanut akilersuutit inuunnaat marluk akornanni akiitsuupput, kommunip akiliussigallarneratigut pisortanut attuumatinneqalersartut. Tamanna meeqqanut akilersuutit il.il. kiisalu meeravissiarthaarnermi tapiissutit tunniunneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqussutaat malillugu pisarpoq. Taamaammatt Naalakkersuisut, meeqqanut akilersuutinut akiitsut kommunit aningaasaqarnerannut nammakkiisarnerat isumaqatigaat.

“Akiitsut akiitsunillu akilersuisarneq pillugit nassuiaat” 2017-imeersumi takuneqarsinnaasut, akiitsut annertuutigut eqimattani isertitakitsuni akiliisinnaanngitsuniinnerupput. Annikitsunik atugassaqaarluni inuuneqarsinnaanermut malittarisassat malillugit akiitsullit annikitsumik atugassaqaarlutik inuunermik ingerlatsisinnaasussaapput.

Meeqqamut akilersuisussaataasooq taamaalilluni nammineerluni meeqqamut akilersuutinik, taamaalillunilu siumoortumik meeqqamut akilersuummik akiliisinnaanngitsutut nalilerneqarpoq, taamaammallu kingorna taanna meeqqamut akilersuutinik akiliisussaataasup kommunillu akornanni akiitsunngortinneqaarluni.

Kommunip siumoortumik meeqqanut akilersuut matussusinngippagu, qanorluunniit pisoqaraluarnerani taanna meeqqap pilersorneqarnera qulakkeerniarlugu tapiissuteqartariaqassaaq. Taamaammatt meeqqanut akilersuutinut akiitsut pissutsit taakku allatullu aningaasartuutissat ilanngullugit isiginiaraanni, aningaasaqarnikkut annertunerusumik nammakkiissutaannginnerat Naalakkersuisut naliliutigaat.

3. Meeqqanut akilersuutinut akiitsut kommunit aningaasaqarnerinut sulii annertunerusumik artukkiileralluttuinnannginnissaat anguniarlugu, Naalakkersuisut arlaannik suliniuteqarpat?

Akissut:

Meeqqanut akilersuutinut akiitsut kommunit aningaasaqarnerannut sunniuteqarsinnaanerat Naalakkersuisut eqqummaariffigaat, taamaammallu pinaveersimatitsineq akiliisitsiniarnerillu sammillugit.

Suliniutinik arlalinnik aallartitsisoqarpoq, tassani siusissumik pinaveersaartitsisumillu iliuuseqarnerit ilanngullugit, tassungalugu innuttaasunut akiitsoqalernissamut aarlerinartorsiorturnut akiitsunik siunnersuineq ilitersuinerlu ilaapput. Suliniutit aamma meeqqanut akilersuutini suliaassanik pisariinnerusumik ingerlatsinermik kommuninillu suleqateqarnermi malitseqartitsinermut qarasaasiakkut ikorfartuutit aallartinneqarput.

Naalakkersuisut ineriartorneq malinnaavigaat ingerlaavartumillu suliniutissanik allanik, akiitsunik annikillisaasussanik, kommunillu aningaasaqarnerannik nukittorsaannisannik pisariaqartitsinerit nalilersussallugit. Tamanna politikikkut ataqtigiiissarisooqatigiinni (PA) pissaaq, tassanilu ilaatigut apeqqut oqallisigineqareerpoq.

4. Inatsisartut inatsisiliaatigut meeqqanut akilersuutitut aningaasanik annaasaqaatinut matussuserneqanngitsumik akisussaasunngortinneqarsimanerat, Naalakkersuisut pissusissamisoortutut isigaat?

Akissut:

Isumaginninnikkut aningasaartuut, kommunit pinngitsoornatik aningaasartuutigisassat matumani pineqarpoq.

Tamatuma saniatigut kommunit annaasat tunngaviusumik matussuserneq ajorpaat, pisumilu siumoortumik akiliuteqarnermi ilannguttarlutik, taamaalillutillu aamma meeqqamut akilersuummik akiliisussaataasumit aningaasanik akiliisitsinissamik pissusaaffimmut ilannguttarlutik. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit meeqqanut akilersuutitut akiliisussaataasumit aningaasanik akiliisitsisoqaraangat, aningaasat taakku kommunimut pineqartumut ingerlateqqinneqartarput.

Taamaalillutik akiitsut inatsit malillugu isumakkeerneqaraangata kommunit annaasaqartarput.

5. Meeqqanut akilersuutitut kommunit akiliisussanngortinneqartarnerisa unitsinneqarnissaat Naalakkersuisut isumaliutigivaat?

Akissut:

Naalakkersuisut aqqissuussinerup atorunnaarnissaa imaasiallaannaq isumaqtiginnigilaat. Naalakkersuisut manna immikkoortumi meeqqap pisariaqartitai pingaarnerutillugit isiginiarneqartariaqartut isumaqarput. Allamik naapertuuttumik iliuusissamik nassaaqqaarnani aqqissuussinermik atorunnaarsitsinerup, angajoqqaat kismaat meeqqaminnik pilersuinnissamik akissaqanngitsut amerlinerat malitsigissavaa.

Siumoortumik meeqqamut akilersuutitik akiliisarnermik aqqissuussinerup, angajoqqaap akilersuissussaataasup piffissaq eqqorlugu akiliinissamik periarfissaqannginnerani, meeqqap ajornerusumik inissisimannginnissaa qulakkeertarpa. Taamaammat pisortat taamatut pisoqarnerani meeqqap pilersorneqarneranik qularnaarisariaqarput.

Nunatta Karsiata, immikkoortumi ullumikkut kommuninit isumagineqartartumik aningaasaqarnikkut akisussaaffimmik tigusinera, isumaliutigineqarsinnaavoq. Tamannali kommuninik ataatsimoortumik tapiissutit pillugit isumaqtiginninniarnertigut pissaaq, tassanilu aamma tamakkiisumik oqimaatigiittoqarnissaanut tunngavik isiginiarneqarluni. Kommunit aningaasartuutitik isertitanilluunniit nutaanik nammakkerneqarnerat apeqqutaatillugu kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit qaffanneqarlutilluunniit apparneqartarnerat, tamakkiisumik oqimaatigiittoqarnissaanut tunngaviup malitsigaa. Taamatut allanngineq taamaalilluni kommunit annertunerusumik aningaasanik atugassaqalernerannik malitseqassanngilaq. Naalakkersuisut taamatut isummersuutitik inaarutaasumik isumminnginnerminni, ataatsimoortumik tapiissutit pillugit isumaqtiginninniarnerni kommunit saqqummiussaataq utaqqikkumavaat.

Tamatuma saniatigut suliassamik kommuninit Namminersorlutik Oqartussanut nuussinerup nunatta karsiata ajornakusoortumik inissisimanagera isiginiarlugu aamma qissiminneqartariaqarnera oqaatigineqassaaq. Tassungalu ilanngullugu Naalakkersuisut ingammik 2026-2029 aningaasanut inatsisissatut siunnersuut missingersuutillu, ingammik ukiuni aggersuni sukannersumik aningaasaqarnermik takutitsisut, immikkut innersuussutigissavaat.

Tamatuma saniatigut apeqqutinit 2-mut aamma 3-mut akissutit takukkit.

6. Naalakkersuisut naatsorsuutigivaat akiitsorineqartut 400 mio.kr. innuttaasuniit kommuninit ilumut utertinneqarumaartut?

Akissut:

Meeqqanut akilersuutinit attuumasunut ukiut 20-ni pisoqalisootarnermi killiliussap atuunnera pissutigalugu, aningaasat ilaat naggataagut utertillugit akilerneqarumaartut naatsorsuutigineqarpoq.

Tamannali Naalakkersuisut akiitsunik akiliisitsisarnermut apeqqutini iliuuseqannginneratut paasineqassanngilaq. Naalakkersuisut innuttaasut akiliisinnaassuseqartut akiitsuia akilersinnissaat nangittumik sulissutigissavaat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Múte B. Egede